

Sosyal Politika ve Öğrenim Kazanımları: İçerik Analizi*

(Social Policy and Learning Outcomes: A Content Analysis)

Gülşen ÇETİN AYDIN^a

^a Dr. Öğr. Ü., Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Sağlık Yönetimi Bölümü, gulsenaydin@kmu.edu.tr

Öz

Sosyal politika genel olarak sağlık, eğitim, konut, sosyal güvenlik, istihdam ve sosyal hizmet alanlarındaki kamu hizmetlerini kapsamına alır. Sosyal politika konuları günlük yaşamda karşılaşılabilecek sorunları, güncel olayları, hak ve sorumlulukları kapsadığı için öğrencilerin ilgisini çekmektedir. Sosyal politika dersi kapsamında göç sorunu, eğitim hakkı, dezavantajlı gruplar, pozitif ayrımcılık ve toplumsal cinsiyetçi bakış açısı gibi konulara da yer verilmektedir. Çalışmada sosyal politika kavramı, sosyal politikanın kapsadığı konular ve sosyal politikanın güncel sorunlarına ilişkin teorik bilginin ardından Türkiye'nin 7 bölgesini temsilen ele alınan 7 üniversitede verilen sosyal politika dersinin ders içerikleri ve öğrenim kazanımlarına yer verilecektir. Araştırmanın önemi, sosyal politika dersi kapsamında öğrencilere yalnızca teorik bilginin aktarılması değil, aynı zamanda sosyal vatandaş olarak bireysel hak ve sorumluluklarının farkında olması ve bu konu ile ilgili bilincin yerleştirilmesi noktasında ortaya çıkmaktadır. Çalışmada içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Sosyal politika dersi veren üniversite, fakülte ve bölümlerin internet sitesinde, öğrenci ders bilgi paketlerinde yer alan bilgiler doğrultusunda çıkarımlar elde edilmiştir.

Anahtar Kelimeler:

Sosyal Politika,
Eğitim,
Kazanım

Makale türü:

Araştırma

Abstract

Social policy generally covers public services in the fields of health, education, housing, social security, employment, and social services. Social policy issues attract the attention of students because they cover the problems, rights and responsibilities and current events that can be encountered in daily life. Within the scope of the social policy course, issues such as migration problem, right to education, disadvantaged groups, positive discrimination, and gender perspective are covered. In the study, after giving the theoretical knowledge about the concept of social policy, the topics covered by social policy and current problems of social policy; the course contents, and learning outcomes of the social policy courses given in 7 universities represented by 7 regions of Turkey will be included. The importance of the research emerges in terms of not only transferring theoretical knowledge to the students within the scope of the social policy course but also being aware of their rights and responsibilities as social citizens and raising awareness about this issue. The content analysis method has been used in the study. Inferences were obtained in line with the information contained in the student course information packages on the website of universities, faculties, and departments that offer social policy courses.

Keywords:

Social Policy,
Education,
Learning Outcome

Paper type:

Research

Başvuru/Received: 27.02.2023 | Kabul/Accepted: 24.03.2023 , iThenticate benzerlik oranı/similarity report: %18

* Bu çalışmanın özet metninin bir bölümü 14 Mayıs 2019 tarihinde düzenlenen The 3rd International Scientific Conference »Teaching Methods for Economics and Business Sciences« adlı konferansta sunulmuş olup kongre bildiri özetleri kitapçığında yayınlanmıştır.

Giriş

Eğitim, tüm dünyada oldukça önemli bir konudur. Dünyanın yaşanabilir hale getirilmesi ancak eğitim sistemiyle gerçekleştirilebilecektir. Bu nedenle, eğitimdeki eksikliklerin giderilmesi ve yapılan güzel uygulamaların sürdürülmesi önemlidir. Eğitim üzerine en belirgin eksiklik bilmenin anlamı ve uzmanlaşma kavramı üzerinde hissedilmektedir. Dolayısıyla, öncelikli olarak bu sorunların çözülmesi gerekir. Eğitim; insan olmanın anlamını sorgulamayı öğreten, insani dayanışma duygusunu arttıran, insanların birbirlerini anlamalarını sağlayan insani gelişmenin en önemli ögesi olarak ifade edilmektedir (Kuçuradi, 2006: 1x).

Öğrenme, bireyin yaşantısı sonucunda ortaya çıkan aktif bir eylemdir. “Öğrenme, bireyin kendi tepkileri, etkinlikleri ve yaşantıları yoluyla çevresine uyum tarzını değiştiren davranışlar geliştirmesi veya davranışlarının farklılaşmasıdır.” Ayrıca yaşadıkları sonrasında davranışlarında sürekli bir değişimin meydana gelmesi olarak ifade etmek de mümkündür (Kılıç, 2013: 167-168).

Eğitim, teorik bilginin temelinde insanlara neyin doğru neyin yanlış olduğunu söylemekten çok, doğru ve yanlış herkesin kendi değerlendirmesine sunan objektif kriterler içermelidir. Bu nedenle aile eğitiminden başlayarak bu anlayışın varlığı ile birlikte, sorgulamayı bilen ve değerlendirme yapabilen bireylerin yetişmesine önemli katkılar sunması kaçınılmaz bir gerçektir. Toplumsal alanda birey olmanın zorluğu düşüncesinden hareketle çalışmada, sosyal politika eğitiminin önemine vurgu yapılacaktır. Sosyal politika dersinin amacı, öğrencileri sosyal problemlerin ortaya çıkması ve gelişmesi ile ilgili bilgilendirmek ve karşılaşılan toplumsal sorunların çözümüne ilişkin yol gösterici olmaktır.

Sosyal politikanın günlük yaşam ile içi içe olan çalışma konularının olması, bu dersin yalnızca bir ders olarak değil aynı zamanda yükseköğretimin genelini kapsayan bir eğitim olması düşüncesiyle ekstra önemli bulunmaktadır. Teorik konuların uygulama örnekleri ile desteklenmesi öğrencilerin ilgisini arttırmaktadır. Bu nedenle çalışmada öncelikle sosyal politika kavramı, sosyal politika konuları ve sosyal politikanın güncel sorunları ile ilgili teorik bilginin ardından sosyal politika eğitimi ve öğrenim kazanımları ile ilgili bir değerlendirme yapılacaktır.

Araştırmanın önemi, sosyal politika dersi kapsamında öğrencilere yalnızca teorik bilginin aktarılması değil, aynı zamanda sosyal vatandaş olarak bireysel hak ve sorumluluklarının farkında olması ve bu konu ile ilgili bilincin yerleştirilmesi noktasında ortaya çıkmaktadır. Çalışmada içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Sosyal politika dersi veren üniversite, fakülte ve bölümlerin internet sitesinde, öğrenci ders bilgi paketlerinde yer alan bilgiler doğrultusunda çıkarımlar elde edilmiştir.

1. Literatür İncelemesi

1.1. Sosyal Politika Kavramı

Politika kavramı, “ulusal düzeyde, devletin koruyucu/anayasal belgelerden başlayarak ulusal ve uluslararası hukuksal metinler, özellikle onaylayarak taraf

olduğu uluslararası sosyal insan hakları sözleşmeleri gereğince üstlenerek izlediği, daha doğrusu izlemesi, yerine getirmesi ve uygulaması gereken politikaları anlatır.” Sosyal politikanın içindeki politika kavramı ise, devletin takip etmekle yükümlü olduğu, belirlenen sosyal hedeflerin gerçekleştirilmesine yönelik her türlü yöneme başvurularak hedeflerin gerçekleştirilmesinden yükümlü olunan pozitif ve somut politikaların kapsama alındığı politikaları ifade etmektedir (Gülmez, 2017: 25-26).

Sosyal politika, iki yönlülüğü ile dikkat çekmektedir. Bunlar, piyasayı düzenleyici ilkesi ve sosyal koruma ilkesidir. Bu özelliği ile Janus'un iki yüzüne benzetilmektedir. Özellikle toplumu ilgilendiren her konuda ortaya çıkabilecek tehlike ve risklere karşı onu koruyup güvence altına alması bir yönünü ifade ederken diğer yönü ise; kapitalizmin sert yönlerinin yumuşatılarak kapitalizmin sürdürülebilir hale gelmesini ifade etmektedir. Diğer bir ifade ile devletin hem sermaye birikimini hem de meşruiyeti sağlama yükümlülüğünün olmasını ifade etmektedir (Çelik, 2010: 66).

Sosyal haklar, kişinin doğumuyla elde ettiği haklardır. Bu haklar, insanı korumayı ve ona saygı duymayı esas alan, eşit davranmayı ilke edinen ve özellikle dezavantajlı konumda olanlara pozitif ayrımcılık yapılmasını teşvik eden haklardır. Dolayısıyla sosyal politika bireyin sosyal haklarını kapsayan kavramlar bütünüdür (Mikkola, 2010: 2). Sosyal politika, sosyal haklar ve vatandaşlık kavramları ile doğrudan ilişkilidir. Bir ülkede yaşayan herkesi ilgilendirmesi sebebiyle mevcut ve ileride oluşabilecek sorunların çözümünde ya da yapılması gereken sosyal politika iyileştirmelerinde bu ilişkinin daha derin olduğunu görmek mümkündür (Şenkal ve Doğan, 2012: 64). Sosyal politika mevcut ideolojilerin ele aldığı, üzerinde tartışıldığı, yorum geliştirildiği bir alanı ifade etmektedir. Bu sebeptir ki tüm sosyal politika tüm ideolojiler tarafından gerekliliği kabul edilmiş bir alandır (Sarıpek ve Taşdemir, 2017: 7). Sosyal politika haklar, kurumlar, sosyal sorunlar, mücadeleler, devlet ve vatandaşlık anlayışındaki değişimlerden yola çıkarak tanımlanabilmektedir. Ancak, bu unsurların ülkelere göre farklılaştığını söylemek mümkündür. Dolayısıyla sosyal politikaya bakış açısı multidisipliner olmalıdır. Sosyal politikayı etkileyen unsurlar arasında teknolojik değişimler, küreselleşme, bireysel, toplumsal ve devlet anlayışında meydana gelen değişiklikler yer almaktadır (Koray, 2022: 28-29). Sosyal politika, yurttaşların genel esenlik halinin sosyal eylemler yoluyla desteklenmesini esas alan uygulamalar bütünüdür. Sosyal politikanın konusu, teorik tartışma ve ampirik odakları ile akademik bir disiplinin çekirdek özelliklerine sahiptir (Alcock, 2011: 15-16).

İlk kez Alman bilim insanı Wilhelm Heinrich Riehl tarafından kullanılan ve Otto Von Zweineck Sürdenhost tarafından ortaya konulan sosyal politika teriminin tanımı üzerine alan yazında bir birlik bulunmamaktadır (Yenihan, 2017: 178-179). Sosyal politika kavramı, sanayileşme ile birlikte artan sorunlar karşısında işçileri korumak ve önleyici tedbirler almak üzere ortaya çıkmıştır. Buradan hareketle dar anlamda sosyal politikayı işçilerin sorunlarını temel alan sınırlı politikalar olarak tanımlamak mümkündür. Bu politikaların ortaya çıkma nedeni; emek ve sermaye arasında çıkan çatışmanın önlenmesi gerekliliğidir. Kavram zaman içinde gelişmekle birlikte kapsamı da genişlemiştir. Geniş anlamda sosyal politika kavramı ise, temel hak ve

özgürlüklere dayalı politika önerilerinin herkesi kapsama alması olarak ifade edilmektedir. Geniş anlamda sosyal politikanın amacı, eğitim ve sağlık gibi temel hakların herkese tanınması, gelir dağılımının adil yapılması, kısa vadede işsizliğin azaltılması ve uzun vadede işsizliğin ortadan kaldırılması, yoksulluğun önlenmesidir. Günümüzün değişen sosyal politika anlayışında ise, geçmişe kıyasla değişen ve farklılaşan ihtiyaçlara cevap verilmesi düşüncesi hakimdir. Bunlardan bazıları, eğitim ve iş ilişkilerinin değişmesi, çalışma saatlerinin esnek hale getirilmesi, kadın-erkek eşitliğinin sağlanması, toplumsal cinsiyetçi anlayışın ortadan kaldırılması, yaşlı ve çocuk bakım hizmetlerinin artırılmasıdır (Koray, 2022: 34-39).

Gülmez'e göre (2017: 90) sosyal politika, "gücsüzleri korumaya yönelik kamusal önlem ve düzenlemeleri inceleyen disiplinler arası bir sosyal adalet bilimidir." Bozkır Serdar (2011: 3-4) ise sosyal politikayı dar anlamda, geniş anlamda ve üçüncü kuşak sosyal politikalar olarak ele almıştır. Dar anlamda sosyal politikanın iki yönüne vurgu yapmıştır. İlk olarak, ekonomik yönden başkalarına bağımlı bireyleri sömürülmelerinin önüne geçmek amacıyla devletin adil ve dengeleyici önlemler alması ve bu alana yönelik politikalar düzenlemesidir. İkincisi ise, devletin doğrudan müdahalesiyle sınıflar arası dengenin sağlanması, hak ve özgürlüklerin korunmasına yönelik politikalar. Geniş anlamda sosyal politika ise, yalnızca çalışma hayatına yönelik değil, toplumun genelini ilgilendiren tüm kamusal alana ilişkin yapılan düzenlemeleri kapsamaktadır. Üçüncü kuşak sosyal politika, modern yaşamın ortaya çıkardığı yeni toplumsal sorunlara yönelik yapılan politikaları ifade etmektedir. Ayrımcılık, sosyal dışlanma, dezavantajlı gruplar, göçmenler, çevre gibi konuları kapsamaktadır.

Sosyal politika, politik adımların güncel gelişmeler üzerindeki etkisinin en güzel örneği olarak karşımıza çıkmaktadır. Öte yandan, devletin globalleşme ve sermaye karşısındaki bağımsızlığının bir göstergesi haline gelmektedir (Buğra ve Keyder, 2006: 7). Sosyal politika, refah çoğulculukla nitelendirilmektedir. Devletin sağladığı hizmetin refah hizmetlerinin yalnızca bir bölümü olduğu kabul edilmektedir. Bu düşünceden hareketle sosyal politikanın geleceği ile ilgili birkaç konuya değinmenin yerinde olacağını söylemek mümkündür. Öncelikle sosyal politika ileride yalnızca kamu hizmetlerine değil, diğer refah sağlayıcılara da odaklanacaktır. Dolayısıyla bu hizmetleri kimin kullandığı ve ne için kullandığı önem taşımaktadır. Bu nedenle de sosyal devletin politika geliştirme üzerindeki odak noktası küresel aktörlerin etkisi ve refah sorunların karşılaştırmalı analizi üzerine olması gerekmektedir (Alcock, 2011: 23).

Yapılan tanımlardan hareketle, sosyal politika bütün toplumlar için birlikte yaşamının temelini oluşturan, toplumları birleştirici ve bütünleştirici bir olgudur. Değişimler karşısında toplumsal dinamikleri göz ardı etmeyen bir yapısı vardır. Gelişim ve değişimin ancak bu anlayış ile gerçekleşebileceğini öne sürmektedir (Koray, 2022: 32). Benzer bir yaklaşımı Buğra (2008: 70) "hayatını çalışarak kazanmak durumunda olan mülksüz insan, hastalık, yaşlılık, işsizlik veya ücretlerin geçim sınırı altında olması nedeniyle geçimini sağlayamaz hale geldiğinde ne olur?" sorusuyla gündeme getirmektedir. İşte bu nedendir ki, lisans eğitimlerini bitirdikten sonra

gerçek yaşama atılacak büyük bir kesim için sosyal politika öğrenimi oldukça önemlidir. Sosyal politika dersleri kapsamında hem gündemin bilinçli bir şekilde takip edilmesi hem yaşanan problemlere nasıl yaklaşılacağı hem de ileride oluşabilecek sorunların çözümünde izlenecek yolların önceden tespit edilmesine yönelik geniş bir perspektif sunulmaktadır.

1.2. Sosyal Politika Konuları

Sosyal politika, “sosyal ve politik düzenin, demografik, ekonomik, politik, sosyal, kültürel, kurumsal bir bütünlük olan toplumsal projenin bir parçası olmaktadır.” Bu nedenle geniş bir çerçeveden değerlendirmek gerekmektedir (Koray, 2007: 29). Buğra ve Keyder, (2006: 9) sosyal politikanın temel aldığı sorunları dört grupta değerlendirmiştir. Bunlar: “yoksulluk ve sosyal dışlanma, yaygın eğitim, hastalık, yaşlılık, işsizlik gibi durumlarda bireyi desteklemeye yönelik sosyal güvenlik önlemleri ve çalışma hayatının düzenlenmesidir.”

Sosyal politika, nimetlerin ve külfetlerin toplumun her kesimine dengeli paylaştırılmasını ilke edinmiştir. Emek ve sermaye arasındaki bölüşümde devletin yansız müdahalesini gerekli kılmıştır. Öte yandan doğası gereği yalnızca çalışma yaşamındakileri değil toplumun en küçük yapı birimi olan aileyi korumayı da esas almıştır. Bu gerekçeyle toplumsal yapının korunmasına yönelik kural ve kaideleri içermektedir (Erdut, 2004: 36).

Toplumun öncelikli ihtiyaç duyduğu eğitim, sağlık, istihdam, güvenlik, konut, beslenme gibi temel alanlarda ihtiyacın karşılanması ve uygulamaların devamlılığı için eşit ilke ve prensiplerin benimsenmesine ihtiyaç duyulmaktadır. Bu nedenle, sosyal politika uygulamaları ile toplumsal korumanın sağlanması ve toplumsal refahın sürekliliği amaçlanmıştır. Bu gerekçe ile kişi ve konu sınırı olmaksızın yaşanan küresel değişimler ile kapsam sürekli genişlemektedir. Bunun en belirleyici ögesi ise, toplumun genelini kapsama almasıdır. Kamusal niteliği olan faaliyetler olması sebebiyle herkesi kapsama alması ve kâr amacı gütmemesi diğer politikalarından ayırıcı özelliğini ortaya koymaktadır (Yorgun, 2013: 358-359).

Tokol ve Alper'in (2011) ele aldığı çalışmada sosyal politika konuları oldukça derinlemesine analiz edilmektedir. Sosyal politikanın tanımından yola çıkılarak sosyal politikanın tarihsel gelişimi ve bu sürede ortaya çıkan görüş ve düşüncelere yer verilmiştir. Devletin niteliğindeki değişim ve sosyal refah devletinin ortaya çıkması, Türkiye'deki sosyal politika olgusunun ortaya çıkış dönemleri, sosyal politikanın ulusal taraflarında yer alan devlet, sendika ve sivil toplum örgütlerini; uluslararası tarafları, Birleşmiş Milletler, Uluslararası Çalışma Örgütü, Avrupa Birliği, Avrupa Konseyi, uluslararası işçi ve işveren sendikalarını kapsamaktadır. Günümüz sosyal politika sorunları arasında yer alan konular ise, gelir dağılımı, yoksulluk, istihdam, işsizlik, nüfus hareketleri, ücret sistemi, sosyal dışlanma, sosyal güvenlik, iş sağlığı ve güvenliği, ayrımcılık, dezavantajlı gruplar ve bu gruplara yönelik sosyal politikalar.

Sosyal politika olgusu kapsadığı konular itibarıyla bir taraftan bireylere hak tanıyan öte yandan devlete sorumluluk yükleyen bir süreçtir. Dolayısıyla bu politikaların

oluşturulması için sosyal devlete önemli bir görev düşmektedir. Sosyal devlet, kamu yararını gözeten devlet modeli olarak ifade edilmektedir. Dolayısıyla sosyal devlet, Anayasa'da ifade edilen değerlerin güvence altına alınması, birey ve toplum menfaatlerin gözetilmesi, uyuşmazlıkların çözülmesi ve gelecekte doğabilecek riskler ile ilgili önlemler almakla yükümlüdür (Balkır, 2009: 47-48).

Sosyal politika konuları genel itibariyle temel hak ve özgürlüklerle ilişkilendirilmektedir. Eşitlik, hak ve sosyal adalet söylemi sosyal politikanın en temel hareket noktasıdır. Eşitliğin kapsamına ilişkin görüşler, insan davranışlarını neyin etkilediği konusundaki teorilere dayanmaktadır. Pratik boyutu ise, sonuç ve fırsat eşitliği olarak karşımıza çıkmaktadır. Buradaki hedef, bireylere eşit olmayan bir toplum içinde eşit başlangıç noktaları vermektir. Dolayısıyla böyle bir eşitlik anlayışı, insanların yaşam fırsatlarındaki geniş farklılıklarla uyumludur. Eşitlikçiliğin en temel pratik uygulaması eşit fırsatlar sunulması bağlamında önem taşımaktadır. Sosyal adalet ise kimin neyi elde edeceği ile ilgilenmektedir (Taylor-Gooby, 2011: 55-60). Sosyal adalet ilkesi, faydaların eşit bölüşülmesini sağlayan farklı sosyal politikalar ve düzenlemeler arasında tercih yapılabilmesi ve bölüşümün eşit orantılı olarak dağıtılması için en önemli ilkedir. Bu ilke, sosyal iş birliğinin getirdiği yükler olarak ifade edilmektedir. Bu yükler menfaatlerin uygun bir şekilde dağıtılmasını tanımlamaktadır. Bir toplumdaki mevcut ana kurumlar nezdinde hak ve görevlerin belirlenmesinin temeli sosyal adalet ilkesine dayanmaktadır (Rawls, 2017: 33).

Sosyal politikanın öncelikli olarak önem verdiği konulardan biri de emek faktörüdür. Emek tüm bireyler için değer yaratan en önemli faktördür. Çalışma hakkı, emek perspektifinden değerlendirilmektedir. Çalışma hakkı günümüzde yalnızca ekonomik bağımsızlık olarak değil aynı zamanda sosyal statü olarak değerlendirilmektedir. Çalışma hakkı bağımsız tek bir süreçten oluşmamaktadır. Çalışma öncesi dönem, çalışma dönemi ve çalışma sonrası dönem olmak üzere üç döneme ayrılmaktadır. Dolayısıyla istihdam imkanlarının yaratılması, işgücünün nitelik kazandırılması, iş güvencesinin temin edilmesi, iş sağlığı ve güvenliği önlemlerinin alınması, örgütlenme hak ve özgürlüğünün tanınması ve sosyal riskleri içeren geniş bir alanı kapsamaktadır (Deacon, 2011: 412; Koray, 2018: 207-211).

Yaşam boyu öğrenim, eğitim ve yetiştirme politikalarını ilgilendiren bir olgudur. Günümüz politikaları, küreselleşme sürecinden ve işgücü piyasasındaki değişimlerden etkilenmektedir (Callender, 2011: 442). Toplumsal gelişmenin en önemli yolu o toplumun üyesi olan bireylerin eğitilmesi ile ilişkilendirilmektedir. Eğitim ile bireyler hem kişisel gelişimlerine hem de toplumun gelişmesine katkıda bulunmaktadır. Eğitim ile bireyler sosyal mobilite imkânı da elde etmektedir. Dolayısıyla çok yönlü bir hak olması sebebiyle sosyo-ekonomik haklar kapsamında değerlendirilmektedir. Eğitim hakkı sosyal devletin vatandaşlarına belli bir yaşa kadar ücretsiz sunduğu haklar kapsamında yer almaktadır. Öte yandan bu hak bireylere fırsat eşitliği sağlaması sebebiyle büyük önem taşımaktadır (Koray, 2018: 170).

Eğitim hakkı kadar sağlık hakkı için de yalnızca bireysel bir değerlendirme yapmak mümkün değildir. Çünkü sağlık hakkının da hem bireysel hem toplumsal boyutu bulunmaktadır. Sağlık hizmetlerinden de toplumun her kesiminin faydalanması

önceliklidir. Devletin sağlık alanındaki sorumluluğu karşılaşılabilecek risklerin düzenlenmesi, barınma imkanının yaratılması, gelir güvencesi desteğinin verilmesi, eğitim hizmetlerinin sağlanması, ulaşım hizmetlerinin verilmesi gibi doğrudan sağlığa etki eden hizmetlerin eşit paylaşılmasında karşımıza çıkmaktadır. Sağlık hizmetlerinin toplumsal dayanışmayı ve vatandaşlığı desteklediğine ve en temel insan hakkı olarak dikkate alınması gerektiğine inanılmaktadır (Baggott, 2011: 421-422; Koray, 2018: 178).

Sosyal politika bağlamında ele alınan sağlık konusu, toplumun genelini ilgilendirmesi sebebiyle nüfusu, toplumsal refahı ve sosyal güvenliği kapsamaktadır. Bu doğrultuda sağlığın sosyal belirleyicileri arasında bireylerin doğması, büyümesi, yetişmesi, yaşaması, çalışması ve yaşlanması yer almaktadır. Tüm bu şartların yerine getirilebilmesi için ekonomik ve politik olguların şekillenmesi gerekmektedir. Sosyal politika bakış açısıyla değerlendirildiğinde toplumun sağlığı ön plana çıkmaktadır. Sağlık politikaları, yaşanabilir ve sürdürülebilir bir toplumun oluşturulması için oldukça önemlidir. Sağlık konusu, ekonomik kalkınma, yoksulluk ve gelirin dağılımıyla yakın ilişki halindedir. Toplumsal gruplar arasında yaşanan sağlık alanındaki eşitsizliklerin giderilmesi ve buna yönelik yapılan çalışmalar sosyal politikanın kapsamına girmektedir (Topkaya, 2016: 709, 719).

Sosyal güvenlik, bireylerin ileride karşılaşılabilecekleri risklere karşı güvence elde etme arayışına verilen addır. Sanayileşmenin ortaya çıkardığı işçi sınıfına yönelik yapılan sosyal sigorta uygulamaları, sermayedarların kar elde etme arzularına karşı bir güvence teşkil etmekteydi. Sosyal sigorta uygulamalarının temelinde işçi sınıfının artan kötü çalışma koşulları karşısında örgütlenmeleri yatmaktaydı (Yenihan, 2017: 181).

Sosyal güvenlik insan yaşamında merkezi bir rol oynamaktadır. Bireylerin, asgari bir gelir elde etmeleri ve yaşamlarını düzenlemelerinde önemli bir etkisi bulunmaktadır. Sosyal güvenlik, bireylere belirli bir ekonomik güvencenin sağlanması ve karşılaşılabilecekleri tehlikelere karşı korunması anlamına gelmektedir. Bunlar; hastalık, yaşlılık, doğum, ölüm, işsizlik gibi risklerdir. Dolayısıyla toplumun her kesimini kapsama alan bir başka önemli hak da sosyal güvenlik hakkıdır. Amaç, sosyal refah düşüncesi ile toplumun genelini güvenliğini sağlamaktır (McKay ve Rowlingson, 2011: 402-403; Koray, 2018: 317-319).

Görüldüğü gibi sosyal politika, sadece politikaların, düzenlemelerin, sorunların ele alınması anlamına gelmemektedir. Aynı zamanda sorunların ve yetersiz düzenlemelerin neden olduğu durumlar, siyasi istikrarsızlık ve yetersizlik, anayasal hak ihlalleri, demokratik uygulamalardaki açıklık gibi sorunlarla da ilişkilendirilmektedir. Öte yandan sosyal politikalar için ayrılan kaynağın temeli, ekonomik yetersizlikler, vergi politikaları, gelir dağılımı gibi konuların toplumsal problemler ile ilişkisi bağlamında da ele alınmalıdır. Diğer bir ifade ile sosyal politikanın konusu kapsamına girsin ya da girmesin ele alınan konulardan çok yaşanan toplumsal sorunların etkilerinin bireyler, toplumlar ve ilişkiler boyutunun da unutulmaması gerekmektedir (Koray, 2013: 37).

1.3. *Sosyal Politikanın Güncel Sorunları*

Yaşadığımız dönem bilgi ve enformasyon çağı ya da internet çağı olarak tanımlanmaktadır. Dolayısıyla yaşanan teknolojik ve bilimsel gelişmeler çalışma ilişkilerinde de yeniliği zorunlu kılmaktadır. Yalnızca çalışma ilişkileri değil, aynı zamanda ekonomik, hukuki, ahlaki anlayışın da geliştiği ve yenilendiği görmezden gelinemez bir olgudur. Bu nedenle hayatın her alanında yer bulan sosyal politika anlayışının küresel boyutta ele alınması ve hayata geçirilmesi oldukça önemlidir (Koray, 2018: 504-506). Küreselleşme refah devletlerinin birbirleriyle rekabet etmesine yol açmaktadır. Toplumsal düzenleme, yeniden dağılım ve toplumsal güçlendirme başlıklarını bölgeselden küresel boyuta taşımaktadır. Küreselleşme, aynı zamanda sosyal politikanın ulusal ve uluslararası boyutunu, bugününü ve geleceğini küresel bir çerçevede ele almaktadır. Aynı zamanda refah sağlayıcılara küresel bir piyasa yaratmaktadır (Deacon, 2006: 103-104). Küreselleşme, yalnızca ekonomik bir durum olarak değerlendirilmemelidir. Küreselleşmenin sosyal ve kültürel boyutları da bulunmaktadır. Bir dönüşüm olduğu ifade edilen küreselleşme kavramının bu çerçevede tanımı: “Sosyal, politik ve ekonomik aktivitelerin, siyasi sınırlar, bölgeler ve kıtalar arasında yayılması” şeklinde yapılmaktadır (İçağasıoğlu Çoban ve Özbesler, 2009: 31).

Küreselleşme olgusu sınırların kaldırılması ve bilgiye ulaşımın kolaylaştırılması anlamına gelmektedir. Bu sayede ülkeler ve toplumlar arası farklılıkların azalması söz konusu olmaktadır. Aynı zamanda birlikte ve bir arada yaşamayı kolaylaştıran önemli bir faktördür. Dolayısıyla yaşamlar benzer, sorunlar ortaktır. Ancak küreselleşme kavramının yanlış anlaşıldığı ve emek piyasası açısından yarattığı olumsuzluklar nedeniyle kavramın yer bulmadığı bir sistem bulunmaktadır. Bu durum sosyal politikalar açısından ortaya çıkan üç gelişmenin önemine vurgu yapmaktadır. Bunlar; istihdamda kutuplaşmaların ortaya çıkması, esnekleşme ve kuralsızlaştırma eğilimlerinin ortaya çıkması ve sosyal politikaların emeği koruma gücünün azalmasıdır. Öncelikle işgücünün kutuplaşması, işgücünün küresel, bölgesel ve ulusal düzeyde iki kutba itilmesini ifade etmektedir. Kısacası, mevcut istihdam koşullarının işgücünü vasıflı ve vasıfsız bireyler olarak ikiye ayırmasıdır. Dolayısıyla bu durum işgücünün pazarlık düzeyini etkileyen önemli bir unsur olarak karşımıza çıkmaktadır. Esnekleşme ve kuralsızlaştırma ise, istihdamdaki esnekliğin yanı sıra işlevsel esnekliği de işaret etmektedir. Ekonomide farklı istihdam koşullarının yaratılması ve buna bağlı olarak birbirinden farklı çalışma gruplarının ortaya çıkması işgücü maliyetlerinin düşürülmesine sebep olmaktadır. Tüm bu yaşanan gelişmeler ve artan küresel rekabet devletin koruyucu uygulamalarının azalmasına sebep olmaktadır (Koray, 2018: 200-204).

Küreselleşme olgusunun sosyal politika üzerindeki etkisi tek bir unsur ile açıklanamamaktadır. Çünkü, küreselleşme toplumu etkilemekte ve sosyal politikalar ise mevcut toplum içerisinde şekillenmektedir. Küreselleşmenin toplumsal sonuçlarına bakıldığında belirsizliği, riski, güvencesizliği, eşitsizliği görmekteyiz. Bu gerekçeyle mevcut sistemin devamına yönelik yapılacak sosyal politika uygulamalarının toplum üzerinde endişe ve korku yaratmaması, belirsizlik

barındırmaması oldukça önemlidir. Öte yandan, küreselleşmenin birçok faktör ile ekonomiyi etkilemesi ve ekonominin de çalışma ilişkilerine olan etkisinin sosyal politika ile ilişkilendirildiğini söylemek mümkündür. Küreselleşmenin etkisiyle ortaya çıkan yeni çalışma biçimlerinin sosyal politika uygulamaları üzerindeki etkisi kaçınılmaz olmaktadır (Özaydın, 2008: 166-167).

Küresel anlayışın hâkim olması aynı zamanda ekonomik büyüme ve gelişmenin önünü açmaktadır. Öte yandan hayat şartlarındaki değişim adil olmayan bir dağılıma sebep olmaktadır. Piyasanın küreselleşmesinden ekonomik belirsizliğe uzanan bu durum siyasi istikrarı da etkilemektedir. Dolayısıyla yaşanan bu gelişme ve değişimler, birden fazla alanı etkilemektedir. En fazla etkilenen kesim ise, ücretli çalışanlar olmaktadır. Gelir-gider eşitsizliği, çalışma hayatına getirilen esnekliğin yol açtığı kuralsızlaştırma, istihdam ve işsizlik sorunu, buna bağlı olarak ortaya çıkan yoksulluk ve zorunlu kayıt dışılık yaşanan olumsuzlukların birer göstergesi haline gelmektedir (Koray, 2018: 508-509).

Sosyal politikanın devlet uygulamaları açısından en sorunlu alanı istihdam yaratma ve işsizliği önlemede karşımıza çıkmaktadır. Ülkenin refah seviyesi ve ekonomik gelişmişlik düzeyi bu durumu en net şekilde görmeyi kolaylaştırmaktadır. İstihdam politikaları refah kavramı tartışmalarının merkezinde yer almaktadır. Çünkü istihdamda yer almak, bir ücret getirisinden daha çok sosyal boyutta varlığını hissetme ve özsaygı kaynağı olarak da ifade edilmektedir. Ekonomik kriz dönemleri nedeniyle yaşanan duraksama ve piyasa koşullarının kötüleşmesi istihdam koşullarını olumsuz şekilde etkilemektedir. İstihdamda meydana gelen işgücünün niteliğine bakılmaksızın ücretlerin düşürülmesi, işgücü taleplerinin azalması gibi değişiklikler işsizliğe yol açan nedenler arasında yer almaktadır (Deacon, 2011: 412; Koray, 2018: 219, 234).

Gelir dağılımı, bir yandan ülkeler ve bölgeler arasında gelirin nasıl dağıldığını göstermekte, öte yandan zenginliğin nasıl bölüştüğüne dair fikir vermektedir. Yoksulluk kavramı da ekonomik büyüme ve gelişme olgusuyla birlikte değerlendirilebilecek bir kavramdır (Koray, 2018: 281). Yoksulluğu ifade ederken birkaç temel yaklaşımdan bahsetmek mümkündür. Bunlar; gelir, kaynaklar ve yapabilirlik yaklaşımıdır. Gelir yaklaşımında günlük gelir temel kriterdir. Kaynak yaklaşımında, kişinin temel ihtiyaçlarını karşılayacak kaynaklar ve dolayısıyla gelir esas alınmaktadır. Yapabilirlik yaklaşımı ise, bireylerin kendi yaşamlarını yönlendirebilme özgürlüğü olarak ifade edilmektedir (Koray, 2018: 306). Yapabilirlikler, sosyal hak kavramını tanımlarken kullanılan temel kavramlardan biridir. Bireyin yapabilirlikleri, sahip olduğu hakları kullanma yetkisi tanımaktadır (Omay, 2011: 6). Sen, yapabilirlik yaklaşımında insanların gerçekten ne yapabilecekleri veya ne olabilecekleri üzerine odaklanmıştır (Sen, 1979; Sen, 2004).

Gelir dağılımında yaşanan eşitsizlikler emek ve sermaye eşitsizliği olmak üzere iki grupta değerlendirilmektedir. Genellikle sermaye eşitsizliğinin emek eşitsizliğinden daha yoğun olduğu gözlenmiştir. Dolayısıyla gelir ve servet dağılımında yaşanan eşitsizlikler sosyal politikanın güncel sorunlarından biri haline gelmektedir (Piketty, 2015: 260). Bununla birlikte emek gelirinde yaşanan eşitsizliklerin kaynağı emek ve

teknoloji olarak ifade edilmektedir. Bir kişinin aldığı ücret ya kuruma katkısı oranında ya da kendi yeterliliği oranında artmakta ya da azalmaktadır. Bu durum mesleki yeterliliğe olan arz ve talep doğrultusunda şekillenmektedir (Piketty, 2015: 326).

Özetle, toplumsal hayatta yaşanan değişimler bireyler arası ayrımcılık ve ötekileştirme davranışlarını da arttırmaktadır. Teknoloji ve sosyal medya araçları sınıflar arası farklılıkların ortaya çıkmasını hızlandırmaktadır. Bu nedenle bireyler yaşadıkları adaletsizliklerin kaynağını ekonomik, sosyal ve siyasal göstergelerden çok birbirlerinde aramaktadır. Dolayısıyla küreselleşmenin getirdiği modern yaşam çoğu çevreler tarafından kabul görmemektedir. Bu da bireyler ve toplumlar arası ikiliklerin yaşanmasına sebep olmaktadır (Koray, 2018: 510).

İfade edildiği gibi konuları itibariyle sosyal politika çok disiplinli bir alanı işaret etmektedir. Dolayısıyla sosyal politikayı çalışmak ve anlamak için hukuk, ekonomi ve siyaset bilimlerine ihtiyaç duyulmaktadır (Koray, 2013: 33). Bu nedenle, sosyal politika eğitimi alan öğrencilerden bazı önemli konuların farkında olması beklenmektedir. Bunlardan ilki, toplumsal refah ile ilgili önemli veri kaynakları ile veri toplama ve analizinde kullanılan temel araştırma yöntemlerini bilmeleri ve kullanmaları gerektiğidir. İkincisi, kamuoyu anketlerinden ve diğer araştırma sonuçlarından elde edilen verileri kendilerinin de değerlendirmeleri ve buna göre yorumlamaları beklenmektedir. Üçüncüsü, yapılan sosyal çalışmalardaki güçlü ve zayıf yönleri bilmeleri istenmektedir. Dördüncüsü, uygulamalardaki yetersizlikler ya da fazlalıklar ile ilgili eleştirel bir bakış açısına sahip olmaları beklenmektedir. Son olarak yapmış oldukları değerlendirmeler ile ilgili sorumlu birimlere tavsiyelerde bulunmaları beklenmektedir (Becker, 2011: 26).

2. Yöntem

Araştırmada aşağıda yer alan araştırma sorularına yanıt aranmaktadır.

Araştırma Sorusu 1: Sosyal politika dersinin öğrencilere katkısı nedir?

Araştırma Sorusu 2: Sosyal politika dersinin öğrenim kazanımları nelerdir?

Araştırma Sorusu 3: Sosyal politika dersinin amacı nedir?

Araştırma Sorusu 4: Sosyal politika dersinin ders içerikleri nelerdir?

Araştırma Sorusu 5: Sosyal politika dersi kapsamında ele alınan konular nelerdir?

Çalışma, içerik analizi yöntemi ile ele alınmıştır. İçerik analizi, elde edilen metinleri belli bir sistematik çerçevesinde kategorilendirip tanımlanan kavramlardan bir çıkarım elde etmek amacıyla kullanılan bir araştırma yöntemidir. (Durur ve ark., 2023:45; Koçak ve Arun, 2006: 22; Ültay ve ark., 2021: 190).

İlgili üniversitelerin internet sitelerinden derslerin ve ders içeriklerinin yer aldığı linkten veriler elde edilmiştir. Tüm bilgilere üniversitelerin internet sayfalarında yer alan fakülte/bölüm/ders bilgi paketlerinden ulaşılmıştır. Araştırmanın evrenini Türkiye'nin 7 bölgesini temsilen üniversitelerin sosyal politika dersini veren fakülte ve bölümleri oluşturmaktadır. Üniversiteler rassal seçim yöntemiyle bölgeleri temsil etmeleri açısından öğrenci sayısı en fazla olan fakülte ve bölümler esas alınarak seçilmiştir. Çalışmanın örnekleme İç Anadolu Bölgesi'ni temsilen Karamanoğlu

Mehmetbey Üniversitesi'ndeki fakülte ve bölümler, Marmara Bölgesi'ni temsilen Bursa Uludağ Üniversitesi'nde fakülte ve bölümler, Karadeniz Bölgesi'ni temsilen Karadeniz Teknik Üniversitesi'ndeki fakülte ve bölümler, Ege Bölgesi'ni temsilen Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi'ndeki fakülte ve bölümler, Doğu Anadolu Bölgesi'ni temsilen Atatürk Üniversitesi'ndeki fakülte ve bölümler, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ni temsilen Harran Üniversitesi'ndeki fakülte ve bölümler, Akdeniz Bölgesi'ni temsilen Çukurova Üniversitesi'ndeki fakülte ve bölümler olmak üzere toplamda 12 fakülte ve 28 bölümden oluşmaktadır. Çalışmada toplam 7 üniversitede sosyal politika dersi veren fakülte ve bölümlerde yer alan ders içerikleri ve öğrenim kazanımlarına yer verilecektir.

Türkiye'deki diğer üniversitelerde verilen sosyal politika ders içerikleri ve öğrenim kazanımlarının hepsine yer verilememesi çalışmanın kısıtları arasında yer almaktadır.

3. Bulgular

Tablo- 1: Sosyal Politika Dersi Veren Üniversitelerin Bulunduğu Bölge ve Üniversite İsimleri

Bölge	Üniversite
İç Anadolu Bölgesi	Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi
Marmara Bölgesi	Bursa Uludağ Üniversitesi
Karadeniz Bölgesi	Karadeniz Teknik Üniversitesi
Akdeniz Bölgesi	Çukurova Üniversitesi
Ege Bölgesi	Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi
Doğu Anadolu Bölgesi	Atatürk Üniversitesi
Güneydoğu Anadolu Bölgesi	Harran Üniversitesi

Tablo-1'de çalışma kapsamında ele alınan üniversitelere yer verilmektedir. Tabloya göre Türkiye'deki 7 coğrafi bölge genelinde 7 üniversite çalışma kapsamına dahil edilmiştir. Çalışmada İç Anadolu Bölgesi'ni temsilen Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Marmara Bölgesi'ni temsilen Bursa Uludağ Üniversitesi, Karadeniz Bölgesi'ni temsilen Karadeniz Teknik Üniversitesi, Ege Bölgesi'ni temsilen Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Doğu Anadolu Bölgesi'ni temsilen Atatürk Üniversitesi, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'ni temsilen Harran Üniversitesi, Akdeniz Bölgesi'ni temsilen Çukurova Üniversitesi ele alınmıştır. Çalışmada yer alan üniversiteler rassal seçim yöntemiyle seçilmiştir.

Tablo- 2: Sosyal Politika Dersi Veren Fakülte ve Bölümler

Üniversite	Fakülte	Bölüm
Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi	İİBF/ SBF/Edebiyat F.	Sağlık Yönetimi, İktisat, Sosyoloji
Bursa Uludağ Üniversitesi	İİBF/ İşletme F.	Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri, İktisat, Maliye, İşletme, Kamu Yönetimi, Ekonometri, Yönetim Bilişim Sistemleri
Karadeniz Teknik Üniversitesi	İİBF/ SBF	Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri, Ekonometri, İktisat, Kamu Yönetimi, Sağlık Yönetimi
Çukurova Üniversitesi	Sosyal politika dersi verilmemektedir.	Sosyal politika dersi verilmemektedir.
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	İİBF/ Edebiyat F.	Sosyoloji, Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri, Kamu Yönetimi
Atatürk Üniversitesi	İİBF	Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri, Ekonometri, İktisat, İşletme, Kamu Yönetimi, Uluslararası İlişkiler, Uluslararası Ticaret ve Lojistik, Yönetim Bilişim Sistemleri
Harran Üniversitesi	Uygulamalı Bilimler F. İİBF	Kamu Yönetimi, Sosyal Hizmet

Tablo-2’de sosyal politika dersi veren fakülte ve bölümlere yer verilmektedir. Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi İktisat bölümünde, Sağlık Bilimleri Fakültesi Sağlık Yönetimi bölümünde ve Edebiyat Fakültesi Sosyoloji bölümünde; Bursa Uludağ Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri, İktisat, İşletme, Maliye, Kamu Yönetimi, Ekonometri bölümlerinde, İnönü İşletme Fakültesi Yönetim Bilişim Sistemleri bölümünde; Karadeniz Teknik Üniversitesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri, İktisat, Kamu Yönetimi, Ekonometri bölümlerinde, Sağlık Bilimleri Fakültesi Sağlık Yönetimi bölümünde; Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Sosyoloji bölümünde, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri ve Kamu Yönetimi bölümünde; Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri, İktisat, İşletme, Kamu Yönetimi, Ekonometri, Uluslararası İlişkiler, Uluslararası ticaret ve Lojistik, Yönetim Bilişim Sistemleri bölümlerinde; Harran Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Kamu Yönetimi bölümünde, Uygulamalı Bilimler Fakültesi Sosyal Hizmet bölümünde sosyal politika dersi verilmektedir. Ele alınan üniversitelerin yalnızca Atatürk Üniversitesi ve Bursa Uludağ Üniversitesi’nin İşletme bölümlerinde sosyal politika dersi verilmektedir. Öte yandan çalışma kapsamında Akdeniz Bölgesini temsilen seçilen Çukurova

Üniversitesi fakülte ve bölümlerinde sosyal politika dersi verilmediği görülmektedir. Bu gerekçe ile ilerleyen bölümlerde Çukurova Üniversitesi'ne yönelik bir değerlendirme yapılmayacaktır.

Tablo 3. Sosyal Politika Dersinin Amaçları

Üniversite	Dersin Amaçları
Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi	Sosyal politikayı ve sosyal politikanın araçlarını tanımlamak, tarihsel olarak sosyal politikanın gelişim sürecini sorgulayabilmek, sosyal politika konusundaki farklı yaklaşımları öğrenmek. Devletin sağlık, eğitim, konut, sosyal güvenlik, istihdam ve sosyal hizmet alanlarındaki politikalarının anlatılması hedeflenmiştir.
Bursa Uludağ Üniversitesi	Sosyal bilimler alanında lisans eğitimi alan öğrencilere sosyal problemlerin oluşumu ve gelişimi hakkında bilgilendirmek, sosyal problemlerin çözüm yollarını tanıtmaktır. Dünyada ve Türkiye'de sosyal politikanın gelişimini tarihi perspektif içinde aktarmak ve değişen koşullarda ortaya çıkan yeni sosyal problemleri analiz edebilecek yetenekleri kazandırmaktır. Küreselleşme ve yeni sosyo-ekonomik düzen, sosyal politikanın dönüşümü sürecinde öğrencilerin sosyal politikanın genel nosyonu hakkında bilgi sahibi olması amaçlanmaktadır.
Karadeniz Teknik Üniversitesi	Sosyal politika alanında yaşanan sorunlar ve uygulanan politikalar ile birlikte sosyal politikanın tarihsel süreç içerisinde gelişimi hakkında öğrencileri bilgilendirmek; öğrencilere konuya ilişkin değerlendirme yapabilme becerisi kazandırmaktır. Sosyal politikanın dar ve geniş anlamda açıklanması ve bu çerçevede günümüz sosyal politika problemlerine çözüm arayışlarını ortaya koymak.
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	Dersin amacı sosyal politika kavramı, ortaya çıkış süreci ve tarihsel gelişimi, tarafları, güncel sosyal politika sorunları ve dezavantajlı gruplara yönelik sosyal politika hakkında temel bilgileri vermektir. Sosyal politikanın doğuşu ve gelişmesini tarihsel bir bakış açısıyla vermek. Sosyal politika kavram ve kapsamı üzerindeki tartışmaları gözden geçirmek. Sosyal politikaların oluşturulmasında etkili olan ulusal ve uluslararası güçleri Türkiye örneğinde tartışmak. Sosyal politikaların oluşturulması ve uygulanmasında bir meslek ve disiplin olarak sosyolojinin katkısını tartışmak. Sosyal refah alanının düzenlenmesi ve işleyişinde planlama ve yönetime ilişkin kuram ve uygulama modellerini öğretmektir. İşsizlik; sebepleri, sonuçları, çözümler. Yoksulluk ve gelir adaletsizliği. Yaşlı nüfus: bakım, sağlık ve sosyal ihtiyaçlar. Engelliler; eğitim, istihdam, sosyal haklar, sosyal eşitsizlikler Kadınlar; kadına yönelik şiddet ve kaynakları, toplumun kadına bakışı, kadın yoksulluğu, iş ve eğitim alanındaki eşitsizlikler. Sokakta yaşayan ve çalışan çocuklar. İç ve dış göç, nedenleri ve sonuçları.

	Türkiye’de yabancı göçmen işçiler ve yasadışı yabancı göçmen işçiler. Kayıt dışı ekonomi ve istihdam. Konut açığı, gecekondular sorunu, toplu/sosyal konut projeleri. İş- meslek kazaları, devletin ve işverenlerin yaklaşımı. Sosyal güvenlik alanında yaşanan sorunlar, sosyal güvencilikte sosyal devlet anlayışı. Sosyal politika açısından AB’ye uyum konuları yer alacaktır.
Atatürk Üniversitesi	Sosyal adalet ve sosyal refahı sağlamak olan, kapsamı sosyal sorunlar ile paralellik gösteren, ekonomiye sosyal boyut katmak ve ekonominin işleyişindeki aksaklıklar› düzeltici politikaların oluşmasını sağlayarak sosyal dengeyi gözetmek amacındaki hümaniter bir bilim dalıdır.
Harran Üniversitesi	Öğrenci bilgi paketi kapsamında ders içerikleri web sayfasında yer almamaktadır.

Tablo-3’te sosyal politika dersinin amaçlarına yer verilmektedir. Belirtilen üniversitelerde sosyal politika dersi ile ne amaçlanmıştır? sorusuna cevap bulmaya çalışılmıştır.

Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi bölümlerinde verilen sosyal politika dersinin amacı, sosyal politikayı ve araçlarını tanımlamak, tarihsel olarak gelişim sürecini sorgulayabilmek, sosyal politika konusundaki farklı yaklaşımları öğrenmek ve devletin sosyal politika uygulamalarına ilişkin bilgi sahibi olmaktır.

Bursa Uludağ Üniversitesi bölümlerinde verilen sosyal politika dersinin amacı, sosyal problemlerin oluşumu, gelişimi ve sosyal problemlerin çözüm yolları hakkında öğrencileri bilgilendirmektir. Öte yandan ulusal ve uluslararası sosyal politikanın gelişimi ve sürekli değişen koşullarda meydana gelebilecek sorunları analiz edebilme becerisi kazandırmak amaçlanmıştır.

Karadeniz Teknik Üniversitesi bölümlerinde verilen sosyal politika dersinin amacı, öğrencilerin bu alanda yaşanan sorunlar, uygulamalar, politikalar ve tarihsel süreç hakkında değerlendirme yapabilmeye yetisi kazandırmaktır.

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi bölümlerinde verilen sosyal politika dersinin amacı, sosyal politikanın gelişimine, aktörlerine, diğer bilim dalları ile ilişkisine, güncel sorunlarına ilişkin yaşanan gelişmeler ve değişimler hakkında bilgi sahibi olmalarını sağlamaktır.

Atatürk Üniversitesi bölümlerinde verilen sosyal politika dersinin amacı, sosyal ferahın yalnızca sosyal adalet ile sağlanacağı öğretilerinden hareketle politikaların uygulanmasında yaşanan aksaklıklar konusunda dengeyi sağlayıcı ve insancıl bir rolü olduğunun öğrencilere aktarılmasını sağlamaktır.

Harran Üniversitesi fakülte ve bölümlerinde sosyal politika derslerinin verildiği görülmesine rağmen öğrenci bilgi paketi kapsamında ders içerikleri web sayfasında yer almamaktadır. Bu nedenle istenilen bilgiler elde edilememektedir. Bu gerekçe ile ilerleyen bölümlerde Harran Üniversitesi’ne yönelik bir değerlendirme yapılmayacaktır. Tablo-4’te sosyal politika dersinin içeriklerine ve ders kapsamında ele alınan konulara yer verilmektedir.

Tablo 4. Sosyal Politika Dersinin İçerikleri

Üniversite	Ders İçerikleri
Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi	<p>Sosyal Politikanın Kavramsal Çerçevesi Dünyada Sosyal Politika Uygulamaları Türkiye’de Sosyal Politika Uygulamaları Cumhuriyet Dönemindeki Uygulamalar Çok Partili Hayattaki Uygulamalar 1980 Sonrası Devletin Sosyal Politikaları Sosyal Güvenlik ve Sağlık Politikaları İstihdam Politikaları Çevre, Eğitim ve Konut Politikaları Yerel Yönetimlere İlişkin Politikalar Küçük ve Orta Ölçekli İşletmelere Yönelik Politikalar Kültür ve Sanat Alanındaki Politika ve Uygulamalar Kadınlar ve Gençlere Yönelik Politikalar Dezavantajlı Kesimlere Yönelik Hizmetler İstihdam, İşsizlik, Ücretler ve Çalışma Koşulları Gelir Dağılımı ve Yoksullukla Mücadele Sosyal Güvenlik ve Sosyal Sigortalar Ayrımcılık ve Dışlanma</p>
Bursa Uludağ Üniversitesi	<p>Sosyal Politikanın tanımı ve hedefleri Sosyal politika kavramının ortaya çıktığı tarihi süreç Sosyal politikanın tarafları Türkiye’de sosyal politika Nüfus, İstihdam ve İşsizlik Gelir dağılımı ve yoksulluk Ücretler Sosyal güvenlik İş sağlığı ve güvenliği Sosyal dışlanma ve ayrımcılık Eski hükümlüler ve özürülere yönelik politikalar Kadınlar, çocuklar ve gençlere yönelik politikalar Göçmenler ve yaşlılara yönelik politikalar Pre-Kapitalist dönemin sosyo-ekonomik koşulları Feodal çağda sosyal sınıflar ve egemenler Batı Avrupa’nın dünyaya açılması ve ticaret Burjuva sınıfının doğuşu ve toplumsal önderliği Fransız devriminin, ulus devler, hukuk devleri, demokrasi ve laik devlet açısından sonuçları Fransız devriminin siyasal sonuçları, liberalizm, sürekli devrim, jakobenizm ve muhafazakarlık Sanayi devrimi Sanayi devriminin sonuçları, liberal sanayi, kapitalizm ve işçi sınıfının yoksulluğu Yoksulluğa karşı sosyal protesto ve muhalefet hareketleri, sosyalizm Batı Avrupa’nın çözümü, sosyal liberal sentez Keynesyen uzlaşma ve müdahaleci kapitalizm Bireysel ilişkilerden toplu ilişkiler düzenine çalışma hayatı</p>
Karadeniz Teknik Üniversitesi	Sosyal politika kavramı

	<p>Sosyal politikanın tarihsel gelişim süreci Küreselleşmenin sosyal politikaya etkisi Türkiye'de dönemler itibariyle sosyal politika</p> <p>Sosyal politikanın ulusal ve uluslararası tarafları</p> <p>Temel sosyal politika sorunları ve sorunların çözümüne yönelik politikalar</p> <p>Sanayi Devrimi'nden günümüze ekonomik ve sosyal hayatta işçi, işveren ve toplum katmanlarında ortaya çıkan problemler, bu problemlerin sosyal yapı üzerindeki etkileri, çözüm yolları ve politikaları</p> <p>Sosyal politikanın dar ve geniş yorumu</p> <p>Sosyal politikanın milli ve milletlerarası vasıtaları</p> <p>İşgücü piyasası, istihdam şartları ve istihdam şartlarının düzenlenmesi</p> <p>Gelir dağılımı, ücret, verimlilik, uluslararası sosyal politika sorunları ve çözüm yolları.</p>
<p>Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi</p>	<p>Sosyal Politika Kavramı, Önemi ve Amaçları</p> <p>Sosyal Politikanın Tarihsel Gelişimi</p> <p>Türkiye'de Sosyal Politikanın Tarihsel Gelişimi</p> <p>Sosyal Politikanın Ulusal ve Uluslararası Aktörleri</p> <p>Nüfus, İstihdam ve İşsizlik</p> <p>Çalışma Koşulları</p> <p>Ücret Politikaları</p> <p>Çalışmada Sağlık ve Güvenlik</p> <p>Sosyal Güvenlik, Gelir Dağılımı ve Yoksulluk</p> <p>Sosyal Dışlanma ve Ayrımcılık</p> <p>Kadınlara Yönelik Sosyal Politikalar</p> <p>Yaşlılar ve Engellilere Yönelik Sosyal Politikalar</p> <p>Çocuklar ve Gençlere Yönelik Sosyal Politikalar</p> <p>Sosyal politikaların oluşturulmasında etkili olan ulusal ve uluslararası güçler</p> <p>Sosyal refah alanının düzenlenmesi ve işleyişinde planlama ve yönetime ilişkin kuram ve uygulama modelleri</p> <p>Yoksulluk ve gelir adaletsizliği</p> <p>Yaşlı nüfus: bakım, sağlık ve sosyal ihtiyaçlar</p> <p>Engelliler; eğitim, istihdam, sosyal haklar, sosyal eşitsizlikler</p> <p>Kadınlar, kadına yönelik şiddet ve kaynakları, toplumun kadına bakışı, kadın yoksulluğu, iş ve eğitim alanındaki eşitsizlikler</p> <p>İç ve dış göç, nedenleri ve sonuçları Türkiye'de yabancı göçmen işçiler ve yasadışı yabancı göçmen işçiler</p> <p>Kayıt dışı ekonomi ve istihdam</p> <p>İşsizlik; sebepleri, sonuçları, çözümler</p> <p>İş-meslek kazaları, devletin ve işverenlerin yaklaşımı</p> <p>Konut açığı, gecekondu sorunu, toplu/sosyal konut projeleri</p> <p>Sosyal güvenlik alanında yaşanan sorunlar, sosyal güvenlikte sosyal devlet anlayışı</p> <p>Sosyal politika açısından AB'ye uyum konuları</p>
<p>Atatürk Üniversitesi</p>	<p>Sosyal Politikanın Kavramsal Çerçevesi</p> <p>Üçüncü Kuşak Sosyal Politikalar</p> <p>Sanayi Devrimi ve Sosyal Politikanın Oluşumuna Etkileri</p>

	<p>Tarım ve Sanayi toplumlarında sosyoekonomik yapı</p> <p>Sanayileşme sonrası sosyal protesto ve muhalefet hareketleri</p> <p>Müdahaleci kapitalizm ve sosyal refah devleti</p> <p>Küreselleşme ve sosyal politika</p> <p>Küreselleşmenin sosyal boyutu ve sorunları</p> <p>Türkiye'de sosyal politika</p> <p>Sosyal politikanın ulusal tarafları: Devlet, Sendikalar, Sivil toplum örgütleri.</p> <p>Temel Sosyal Politika Sorunları: İstihdam, İşsizlik ve işsizliğe uygulanan sosyal politikalar.</p> <p>Gelir dağılımı ve yoksulluk</p>
--	--

Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi bölümlerinde verilen sosyal politika dersi kapsamında sosyal politika kavramı, tarihsel süreç, sosyal politika uygulamaları, sosyal haklar kapsamında elde edilen eğitim, sağlık, sosyal güvenlik, istihdam ve konut politikaları, yerel yönetimlere, işletmelere ve dezavantajlı gruplara yönelik politikalar, istihdam, işsizlik, gelir dağılımı, yoksulluk, ayrımcılık ve dışlanma konuları ele alınmaktadır.

Bursa Uludağ Üniversitesi bölümlerinde verilen sosyal politika dersi kapsamında da benzer konular ele alınmıştır. Diğer üniversitelerden farklı olarak pre-kapitalist dönemin sosyo-ekonomik koşulları, feodal çağda sosyal sınıflar ve egemenler, Batı Avrupa'nın dünyaya açılması ve ticaret, burjuva sınıfının doğuşu, Sanayi ve Fransız devriminin toplumsal sonuçlarına da yer verilmektedir.

Karadeniz Teknik Üniversitesi bölümlerinde verilen sosyal politika dersi kapsamında, sosyal politikaya ilişkin teorik çerçeve, küreselleşmenin etkisi, sosyal politikanın dönemleri, tarafları ve sorunlarına yer verilmektedir.

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi bölümlerinde verilen sosyal politika dersi kapsamında, sosyal politikaların oluşturulmasında etkili olan dinamikler, gelir adaletsizliği, göç sorunu, çalışma yaşamındaki göçmenler, kayıt dışı ekonomi ve istihdam, iş-meslek kazaları, barınma sorunu, gecekondu yerleşimi, toplu konut projeleri, sosyal politika açısından AB'ye uyum konularına yer verilmektedir.

Atatürk Üniversitesi bölümlerinde verilen sosyal politika dersi kapsamında diğer üniversitelerde ele alınan konular ile benzerlik göstermesinin yanında, sanayileşme sonrası sosyal protesto ve muhalefet hareketleri, müdahaleci kapitalizm ve sosyal refah devleti, sosyal politikanın ulusal taraflarından devlet, sendikalar, sivil toplum örgütleri konuları ele alınmaktadır. Tablo-5'te sosyal politika dersinin öğrenim kazanımlarına yer verilmektedir.

Tablo 5. Sosyal Politika Dersinin Öğrenim Kazanımları

Üniversite	Öğrenim Kazanımları
Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi	Devletin sağlık, eğitim, konut, sosyal güvenlik, istihdam ve sosyal hizmet alanlarındaki politikalarını bilir. Sosyal politika yapım süreci hakkında bilgi sahibidir. Sosyal politika araçları konusunda açıklama yapabilecektir. Türkiye'deki politika yapım süreci konusunda fikir beyan edebilir. Bir bilim dalı olarak sosyal politikayı ve sosyal politikanın araçlarını tanımlayabilecektir. Sosyal politikanın tarihsel gelişimini sorgulayabilecektir. İstihdam, işsizlik ücretler ve çalışma koşulları açıklayabilecektir.
Bursa Uludağ Üniversitesi	Öğrenci sosyal politikanın gelişimine yol açan tarihi süreçleri anlar ve analiz edebilir. Öğrenci sosyal politikanın gelişimine yol açan tarihi süreçleri kapitalizm ve sosyalizmin ekonomik sistem olarak ortaya çıkışını ve dayandığını temelleri bilir. Tarihsel bilgi ve kanıtları kullanarak güncel sosyal sorunları analiz edebilir, var olan tartışmaları kavrar. Sosyal problemler karşısında kullanılan sosyal politika araçlarını tanır. Günümüzde yaşanan hızlı sosyo-ekonomik değişimin gerektirdiği sosyal politika tedbirlerini bilir. Küreselleşme başlığı altında toplanan gelişme ve değişimlerin sosyal politika kazanımlarına etkisini bilir. Sosyal politika olgusu ve onu hazırlayan koşulları anlayabilir. Sosyal sorunlar ve sosyal politika uygulamaları hakkında bilgi sahibi olur. İstihdam ve işsizlik sorununu anlayabilir. Türkiye'de çalışma ilişkileri ve çalışma koşulları hakkında yorum yapabilir. Türkiye'de sosyal güvenlik sistemi hakkında yorum yapabilir. Türkiye'de gelir dağılımı politikaları ve eşitlik politikaları hakkında yorum yapabilir.
Karadeniz Teknik Üniversitesi	Sosyal politikanın gelişimine yol açan faktörleri anlar. Sosyal sorunlara yönelik politika uygulamalarını bilir. Değişen koşulların sosyal politikayı nasıl etkilediğini kavrar. Güncel sosyal sorunların toplum üzerindeki etkilerini analiz eder. Sosyal sorunların çözümüne ilişkin değerlendirmeler yapar. Refah devleti ile sosyal politikanı bağlam ve yapısını anlayabilecek. Sosyal politika perspektifinde konut, sosyal güvenlik, sağlık, eğitim ve sosyal hizmetleri kavrayacak. Sosyal politikada gelişmeleri ve yeni inisiyatifleri tartışabilecek. Sosyal sorunların toplum üzerindeki etkilerini belirleyebilecek. Sosyal sorunların etkilerini toplum ve sosyal gruplar üzerindeki özetleyebilecek.
Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	Sosyal politika ilgili temel kavramları tanımlar. Sosyal politikanın geçirdiği evreleri sıralar. Sosyal politikanın ulusal ve uluslararası taraflarını açıklar. Sosyal politika ve sosyal sorunlar arasında ilişki kurar. Sosyal sorunların çözümünde sosyal politika araçlarını tartışır. Çalışma yaşamında dezavantajlı gruplara yönelik sosyal politika önlemlerini yorumlar. Sosyal politika bilim dalını tanımlar, kavramlarını açıklar Sosyal politikanın kapsamı ve konularının tarih içindeki gelişimini bilir Sosyal politikaların kamusal niteliğini, araçlarını, finansmanını ve hedeflerini değerlendirir.

	Toplumsal sorunlar için sosyal politikaların önemini saptar Sosyal politika bilim dalının akademik temellerini sorgular. Avrupa Birliği'nin sosyal politikalarındaki ilke ve normlarını, yorumlar
Atatürk Üniversitesi	Sosyal politikanın ortaya çıkışını amacını ve kapsamını tanımlar. Tarım ve sanayi toplumlarındaki sosyo-ekonomik yapıyı tanımlar. Küreselleşmeyi olumlu ve olumsuz yönleri ile kavrar. Türkiye'de sosyal politikaların ortaya çıkışı ve uygulanışını tartışabilir.

Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi bölümlerinde verilen sosyal politika dersi öğrenim kazanımları, dersin amaçlarında belirtilen ifadelerin öğrenilmesi, öğrenciler analiz yapabilme yeteneğinin kazandırılması ve Türkiye'deki politika yapım süreci konusunda öğrencilerin fikir beyan edebilme becerisinin kazandırılmasıdır.

Bursa Uludağ Üniversitesi bölümlerinde verilen sosyal politika dersi öğrenim kazanımlarında, öğrencilerin genel anlamda sosyal sorunlar ve sosyal politika uygulamaları hakkında bilgi sahibi olması, sosyal problemler karşısında kullanılan sosyal politika araçlarını tanıma becerisi elde etmesi amaçlanmıştır.

Karadeniz Teknik Üniversitesi bölümlerinde verilen sosyal politika dersi öğrenim kazanımları, yeni gelişme ve inisiyatifleri tartışabilmek, toplumsal problemlerin birey, toplum ve toplumsal gruplar üzerindeki etkisini belirleyebilmek yer almaktadır.

Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi bölümlerinde verilen sosyal politika dersi öğrenim kazanımları, sosyal politika bilim dalını tanımlamak, sosyal politikaların kamusal niteliğini, araçlarını, finansmanını ve hedeflerini değerlendirmek, sosyal politikaların toplumsal sorunlar için önemini saptamak, akademik alt yapısını araştırmak, Avrupa Birliği'nin sosyal politikalarındaki ilke ve normlarını yorumlamaktır.

Atatürk Üniversitesi bölümlerinde verilen sosyal politika dersi öğrenim kazanımları, sosyal politikanın ortaya çıkışı amacını ve kapsamını tanımlamak, sosyo-ekonomik yapıyı tanımlamak, küreselleşmenin olumlu ve olumsuz yönlerini kavramak, Türkiye'de sosyal politikaların ortaya çıkışı ve uygulanışını tartışabilmektir

4. Sonuç

Sosyal politika, geçmişten çok bugün ve gelecek ile ilgilenmektedir. Bu nedenle yapılan politikaların ne şekilde etkin ve verimli olacağı üzerine odaklanmaktadır. Sosyal politika kavramının önemi, aslında sosyal politika konularının günlük yaşamla iç içe olmasından kaynaklanmaktadır. İstihdam, eğitim, sağlık, barınma, güvenlik gibi bireysel yaşamla ilişkili konuların yanı sıra; sosyal, ekonomik ve siyasal konuların yaşandığı toplumsal yaşam alanı ile ilgili her türlü konuyu kapsamaktadır. Bu nedenle, bireylerin sahip olduğu vatandaşlık hak ve sorumluluklarını iyi bir şekilde irdeleyebilmelerine ve toplumsal farkındalık kazanmalarına yardım eden önemli bir eğitim alanıdır. Bireylerin karşılaştığı pek çok sorunun aslında, sahip oldukları hak ve sorumluluklarına dayandığı ve onları nasıl kullandıkları ile ilişkili olduğu gerçeği bulunmaktadır. Oysa, çoğu kişi bu durumun pek de farkında olmadan hayatını sürdürmektedir. Bu nedendir ki, sosyal politika eğitimlerinin henüz çalışma hayatına atılmayan gençler için önemi oldukça büyüktür.

Sosyal politika dersi kapsamında ele alınan konular başlarda tarihsel gelişime dayalı teorik içeriklere sahip olduğu için öğrencilerin ilgisini çekmemektedir. Ancak, konular ilerledikçe ve sosyal vatandaşlık ile ilgili kavramlara değinildikçe öğrenciler ilgi duymaya başlamaktadır. Gerek ulusal gerek uluslararası politikaların irdelenmesi hem mevcut sistemin anlatılması hem de diğer ülkelerdeki uygulamaların kıyaslanması adına oldukça önemlidir. Dünyadan iyi uygulama örneklerinin ele alınması, ülke içinde yaşanan sorunların daha net görülmesini sağlamaktadır. Bununla birlikte uygulamadaki eksikliklerin neler olduğu ve bu konuda neler yapılabilir düşüncesiyle öğrencilerin mevcut durumu sorgulaması beklenmektedir. Öğrencilerin güncel konuları değerlendirmesi istendiğinde, verdikleri cevaplar genellikle kendi yaşadıkları ya da çevrelerinden duydukları/gördükleri olaylarla ilişkilidir. Bu durum aslında interaktif bir şekilde ders işlenmesini kolaylaştırmaktadır. Öğrenciler, monoton bir şekilde ders anlatılmasından ziyade kendilerinin de katılım gösterdiği bir konuda hem teorik hem de uygulamaya dair bilgi edinmektedir.

Sosyal politika eğitimi sayesinde öğrencilerin yaşadıkları toplum ile ilgili farkındalıklarının arttığı gözlenmiştir. Öğrenciler, aldıkları sosyal politika eğitimleri sayesinde sosyal vatandaşlık bilincinin ötesine geçerek ömür boyu eğitim alma ve nitelik kazanma haklarının sürdürülebilir olduğu düşüncesine sahip olmaktadır. Sonuç olarak çalışmada yükseköğretim kurumlarında verilen sosyal politika derslerinin, öğrencilere demokratik bir yaşamın gerek teori gerekse uygulamada nasıl yaşanması gerektiği üzerine öğrenme pratikleri sunduğu ortaya konulmuştur.

Çalışmada ele alınan üniversitelerin yalnızca Atatürk Üniversitesi ve Bursa Uludağ Üniversitesi'nin İşletme bölümlerinde sosyal politika dersi verilmektedir. Oysa, sosyal politika dersi kapsamında ele alınan konular işletme bölümü müfredatı ile de ilişkilidir. Örneğin; çalışma koşulları, ücret, istihdam, işsizlik, küreselleşme, eğitim konuları işletme bölümü ile de ilişkilendirilmektedir. Sosyal politika dersinin öğrenim kazanımlarına bakıldığında sosyal bilimler alanında lisans eğitimi alan öğrencilere sosyal problemlerin oluşumu ve gelişimi hakkında bilgilendirmek, sosyal problemlerin çözüm yollarını tanıtmaktır. Bu gerekçe ile iktisadi ve idari bilimler fakültelerinin işletme bölümlerine sosyal politika dersinin dahil edilmesi önerilmektedir.

Türkiye'deki diğer üniversitelerde verilen sosyal politika ders içerikleri ve öğrenim kazanımlarının hepsine yer verilememesi çalışmanın kısıtları arasında yer almaktadır. Ayrıca, literatür incelendiğinde daha önce bu konuya ilişkin bir çalışmaya rastlanılmadığından çalışmanın literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir. İlerleyen dönemlerde farklı ülkelerde sosyal politika dersini veren üniversiteleri de kapsayan bir çalışma yapılabilir. Türkiye ve diğer ülkelerde verilen sosyal politika ders içerikleri ve öğrenim kazanımları dahil edilerek karşılaştırmalı bir çalışma yapma imkânını ortaya koymaktadır.

Çalışma kapsamında elde edilen veriler doğrultusunda çalışmaya dahil edilen üniversitelerde amaç, konu, kapsam, içerik ve öğrenim kazanımları açısından yer yer benzerlikler görülse de bölümler birbirinden bağımsız şekilde hareket etmektedir. Bu

durum bir taraftan çeşitliliği ortaya koyarken öte taraftan uygulama birliğinin olmadığını göstermektedir. Çalışma bulguları doğrultusunda sosyal politika derslerini veren bölümlerin ortak platformlarda bu konuya yer verebileceği, genelde fakültelerin düzenlediği konferanslarda, özelde bölüm toplantılarında ortak bir amacın belirlenmesi yönünde bir değerlendirme yapması önerilebilir. Burada amaç, ortak konularda vatandaşlık bilincinin geliştirilmesine yönelik zeminin sosyal politika dersini alan öğrenciler için hazırlanmasıdır.

Katkı Oranı ve Çıkar Çatışması Beyanı

Çalışmanın tüm aşamaları yazar(lar) tarafından tasarlanmış ve eşit oranda katkı sunulmuştur. Makalede, herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Etik Beyanı ve Finansal Destek

Makalede, akademik ve bilimsel etik kurallarına uyulmuştur. . Çalışmada Etik Kurul Raporu aranmamaktadır. Makalede herhangi bir finansal kaynaktan yararlanılmamıştır.

Kaynaklar

- Alcock, P. (2011). *Sosyal Politikanın Konusu. Sosyal Politika Kuramlar ve Uygulamalar*. Derleyen: Pete Alcock, Margaret May, Karen Rowlingson, Siyasal Kitabevi, Ankara.
- Atatürk Üniversitesi, Öğrenci Bilgi Paketi, Erişim tarihi: (30.01.2023) <https://obs.atauni.edu.tr/moduller/dbp/eobs/icerik/anasayfa>
- Baggott, R. (2011). *Sağlık Bakımı. Sosyal Politika Kuramlar ve Uygulamalar*, Derleyen: Pete Alcock, Margaret May, Karen Rowlingson, Siyasal Kitabevi, Ankara.
- Balkır, Z. G. (2009). *Türk Anayasa Yargısında Sosyal Hakların Korunması*. Kocaeli Üniversitesi Yayınları, Yayın No: 335, Kocaeli.
- Becker, S. (2011). *Sosyal Politika Araştırmalarında Yöntemler ve Yaklaşımlar*. Sosyal Politika Kuramlar ve Uygulamalar, Derleyen: Pete Alcock, Margaret May, Karen Rowlingson, Siyasal Kitabevi, Ankara.
- Bozkır Serdar, A. (2011). *Sosyal Politika Kavramı, Tarihsel Gelişimi ve Türkiye’de Sosyal Politika*, Sosyal Politika, (Editör: Aysen Tokol, Yusuf Alper), Dora Yayınevi, 1. Baskı, Bursa, 1-36.
- Buğra, A., Keyder Ç. (2006). *Sosyal Politika Yazıları*, Derleyenler: Ayşe Buğra, Çağlar Keyder, Çevirenler: Burcu Yakut Çakar, Utku Barış Balaban, İletişim Yayınları, 1. Baskı, İstanbul.
- Buğra, A. (2008). *Kapitalizm, Yoksulluk ve Türkiye’de Sosyal Politika*, İletişim Yayınları, 1. Baskı, İstanbul.
- Bursa Uludağ Üniversitesi, Öğrenci Bilgi Paketi, Erişim tarihi: (30.01.2023) <http://bilgipaketi.uludag.edu.tr/Sayfalar>
- Callender, C. (2011). *Yaşamboyu Öğrenme ve Eğitim. Sosyal Politika Kuramlar ve Uygulamalar*, Derleyen: Pete Alcock, Margaret May, Karen Rowlingson, Siyasal Kitabevi, Ankara.
- Çelik A. (2010). Muhafazakar Sosyal Politika Yönelimi: Hak Yerine Yardım-Yükümlülük Yerine Hayırseverlik, *İ.Ü. Siyasal Bilgiler Fakültesi Dergisi*, No: 42, 63-81.
- Çukurova Üniversitesi, Öğrenci Bilgi Paketi, Erişim tarihi: (30.01.2023) <https://eobs.cu.edu.tr/>
- Deacon, B. (2006). *Küreselleşme ve Sosyal Politika: Hakkaniyetli Refaha Tehdit*. Sosyal Politika Yazıları. (Derleyenler: Ayşe Buğra, Çağlar Keyder), (B. Y. Çakar, Utku Barış Balaban), İletişim Yayınları, 1. Baskı, İstanbul.
- Deacon, A. (2011). *İstihdam. Sosyal Politika Kuramlar ve Uygulamalar*, Derleyen: Pete Alcock, Margaret May, Karen Rowlingson, Siyasal Kitabevi, Ankara.

- Durur, F., Günaltay M. M., Özler, G., Işıklı, F. (2023). Tıbbi Hatalar Konusunda Verilen Yargıtay ve Danıştay Kararlarının İncelenmesi: İçerik Analizi, *Türkiye Klinikleri Tıp Etiği, Hukuku, Tarihi Dergisi*, 31 (1), 44-52.
- Erdut, Z. (2004). Liberal Ekonomi Politikaları ve Sosyal Politika, *Çalışma ve Toplum*, 2, 11-37.
- Gülmez, M. (2017). *Sosyal Politika Kavramı: Tanımlar ve Düşündürdükleri, Uluslararası Sosyal Politika*, Editörler: Pir Ali Kaya, Ceyhan Güler, Umutepe Yayınları, Gözden Geçirilmiş 2. Baskı, Kocaeli, 49-92.
- Gülmez, M. (2017). *Sosyal Politika ve Uluslararası Sosyal Politika Kavramları: Tanım Sorunu, Tanımın Öncülleri ve Tarihsel Boyut, Uluslararası Sosyal Politika*, Editörler: Pir Ali Kaya, Ceyhan Güler, Umutepe Yayınları, Gözden Geçirilmiş 2. Baskı, Kocaeli, 19-47.
- Harran Üniversitesi, Öğrenci Bilgi Paketi, Erişim tarihi: (30.01.2023) <https://obs.harran.edu.tr/oibs/bologna/start.aspx?gkm=001035525322203110031101322403523035485322303111231120#>
- İçağasıoğlu Çoban, A., Özbesler, C. (2009). Türkiye'de Aileye Yönelik Sosyal Politika ve Hizmetler, *Aile ve Toplum*, Yıl: 11, Cilt: 5, Sayı: 18, 31-41.
- Karadeniz Teknik Üniversitesi, Öğrenci Bilgi Paketi, Erişim tarihi: (30.01.2023) <https://www.ktu.edu.tr/tr/katalog>
- Karamanoğlu Mehmetbey Üniversitesi, Öğrenci Bilgi Paketi, Erişim tarihi: (30.01.2023) <https://obs.kmu.edu.tr/oibs/bologna/start.aspx?gkm=001038840355503550033303367203523037679355753556037840>
- Kılıç, M. (2013). *Öğrenmenin Doğası. Eğitim Psikolojisi*. Editör: Binnur Yeşil Yaprak, Pegem Akademi, Ankara.
- Koçak, A., Arun, Ö. (2006). İçerik Analizi Çalışmalarında Örneklem Sorunu, *Selçuk İletişim*, 4, 3, 21-28.
- Koray, M. (2022). *Sosyal Politika*, İmge Yayıncılık, 7. Basım, Ankara.
- Koray, M. (2018). *Sosyal Politika*, İmge Yayıncılık, 5. Basım, Ankara.
- Koray, M. (2013). Akademik Anlamda Sosyal Politika Nereye. *Çalışma ve Toplum*, 1 (36).
- Koray, M. (2007). Sosyal Politikanın Anlamı ve İşlevini Tartışmak, *Çalışma ve Toplum*, 4, 19-56.
- Kuçuradi, İ. (2006). *Sunuş. Geleceğin Eğitimi İçin Gerekli Yedi Bilgi*. Yazar: Edgar Morin, Çev: Hünü Dilli, İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları, 2. Baskı, İstanbul.
- Mckay, S., Rowlingson K. (2011). *Gelir Desteği ve Sosyal Güvenlik. Sosyal Politika Kuramlar ve Uygulamalar*, Derleyen: Pete Alcock, Margaret May, Karen Rowlingson, Siyasal Kitabevi, Ankara.
- Mikkola, M. (2010). *Social Human Rights of Europe*, Karelactio, First edition, Porvoo.
- Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi, Öğrenci Bilgi Paketi, Erişim tarihi: (30.01.2023) <https://akts.mu.edu.tr/tr/akademik/L-02>
- Omay, U. (2011). *Sosyal Haklar*. Beta Basım, 1. Baskı, İstanbul.
- Özaydın, M. M. (2008). Küresel Etkilerle Şekillenen Sosyal Politika Anlayışı Ekseninde Sosyal Politikaların Geleceğini Tartışmak, *Gazi Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 10 (1), 163-180.
- Piketty, T. (2015). *Yirmi Birinci Yüzyılda Kapital*, Çeviren: Hande Koçak, Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları, 2. Basım, İstanbul.
- Rawls, J. (2017). *Bir Adalet Teorisi*, (Çeviren: Vedat Ahsen Coşar), Phoenix Yayınevi, Ankara.
- Sarıpek, D. B., Taşdemir A. G. (2017). *İdeoloji ve Sosyal Politika*, (Editörler: Doğa Başar Sarıpek, Aslı Güleç Taşdemir), Umutepe Yayınları, Kocaeli.
- Sen, A. (1979). *Equality of What?. The Tanner Lecture on Human Values*, Delivered at Stanford University.
- Sen, A. (2004). *Özgürlükle Kalkınma*. (Çeviren: Yavuz Alogan), Ayrıntı Yayınları, 1. Baskı, İstanbul.
- Şenkal A., Doğan M. (2012). Sosyal Politika ve Sosyal Haklar; Vatandaşlık Haklarının Yeniden Kavramsallaştırılması Arayışı, *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, Cilt: 9, Sayı: 17, 63-80.

- Taylor-Gooby, P. (2011). *Eşitlik, Haklar ve Sosyal Adalet, Sosyal Politika Kuramlar ve Uygulamalar*, Derleyen: Pete Alcock, Margaret May, Karen Rowlingson, Siyasal Kitabevi, Ankara.
- Tokol A., Alper Y. (2011). *Sosyal Politika Kavramı, Tarihsel Gelişimi ve Türkiye'de Sosyal Politika, Sosyal Politika*, (Editör: Aysen Tokol, Yusuf Alper), Dora Yayınevi, 1. Baskı, Bursa.
- Topkaya Ö. (2016). Sosyal Politika Bağlamında Dünya'da Sağlık Politikalarının Tarihsel Gelişimi, *Süleyman Demirel Üniversitesi İİBF Dergisi*, C: 21, S: 2, 707-722.
- Ültay, E., Akyurt, H., Ültay, N. (2021). *Sosyal Bilimlerde Betimsel İçerik Analizi*, IBAD, 10, 188-201.
- Yenihan B. (2017). Bir Sosyal Politika Aracı Olarak Sosyal Güvenlik: Dünya'da ve Türkiye'de Gelişimi Üzerine Bir İnceleme, *Yönetim Bilimleri Dergisi*, Cilt: 15, Sayı: 30, 177-196.
- Yorgun S. (2013). Sosyal Politika Açısından 6356 Sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanunu, *Çalışma ve Toplum*, 4, 357-380.